

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Pressekonferanse 7. juni 2017

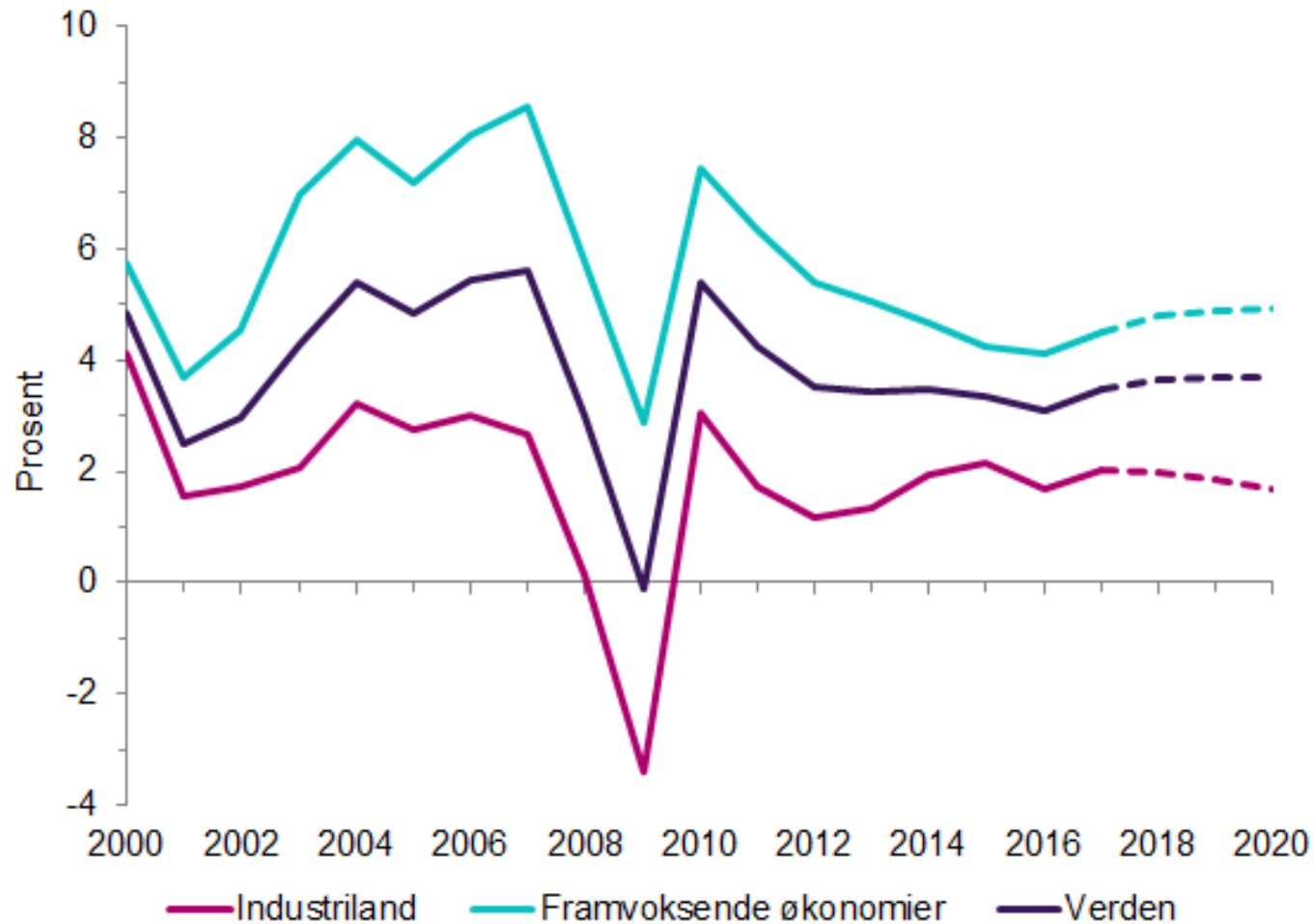
Finansielt utsyn, juni 2017

Finanstilsynsdirektør Morten Baltzersen
Direktør for bank og forsikringstilsyn Emil Steffensen

Finansielt utsyn, juni 2017

- Økonomisk bakgrunn
- Risikoområder
- Bankene
- Livsforsikringsvirksomhet
- Stresstest

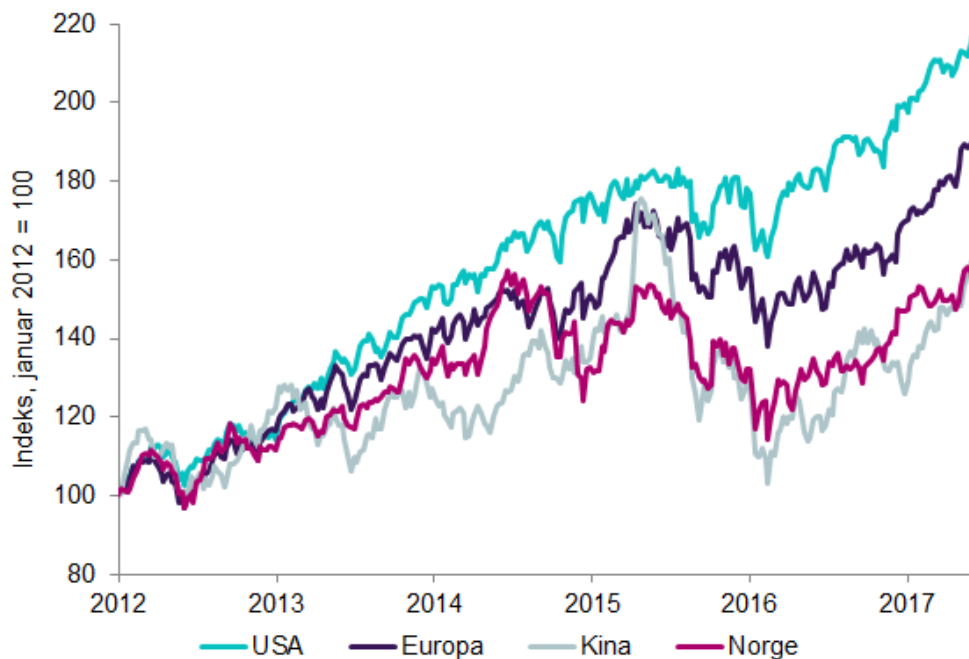
Internasjonal BNP-vekst

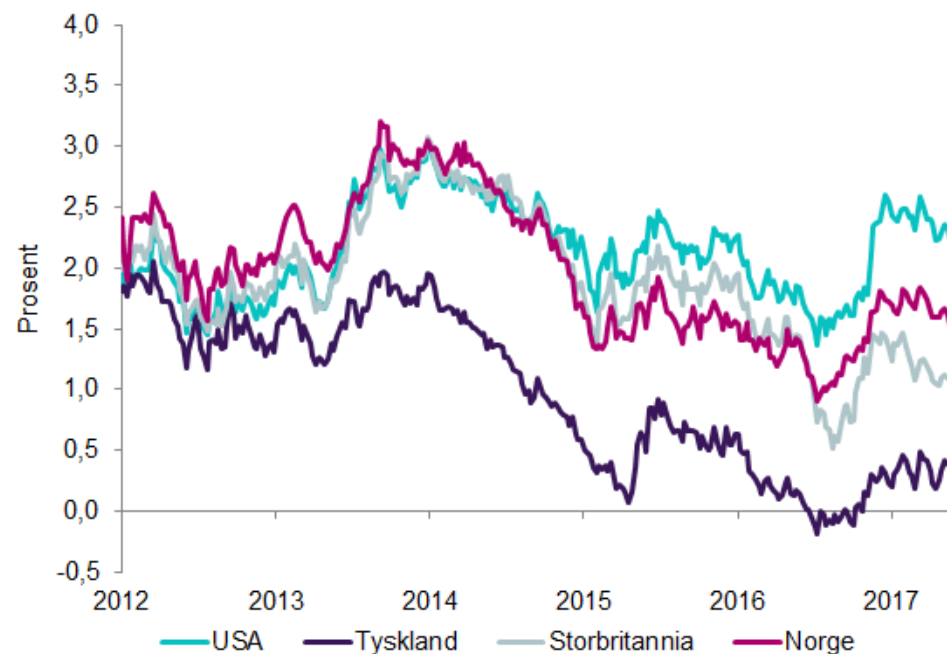
Kilde: IMF

Finansmarkedene

Aksjemarkeder

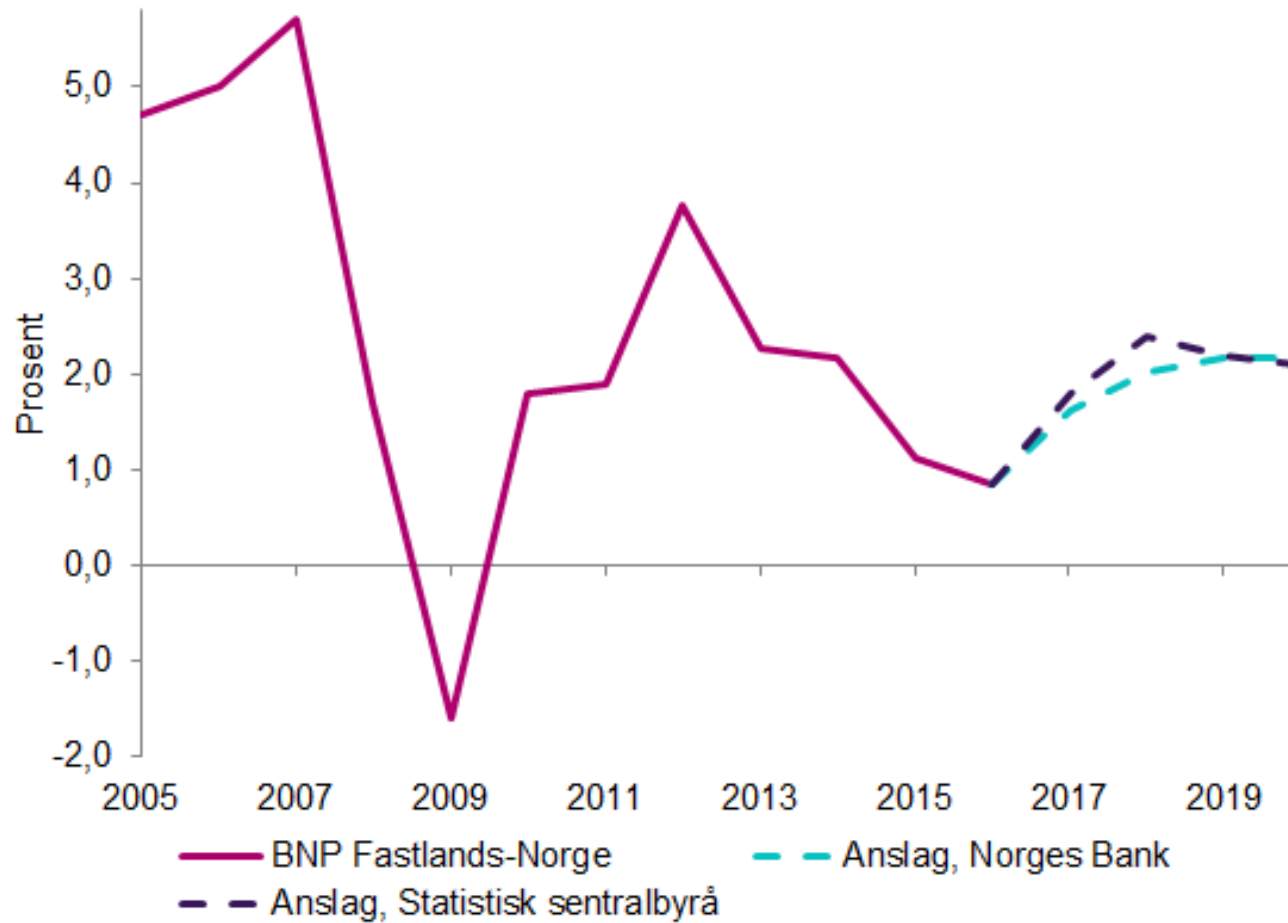

Rente på 10-årige statsobligasjoner

Kilde: Thomson Reuters

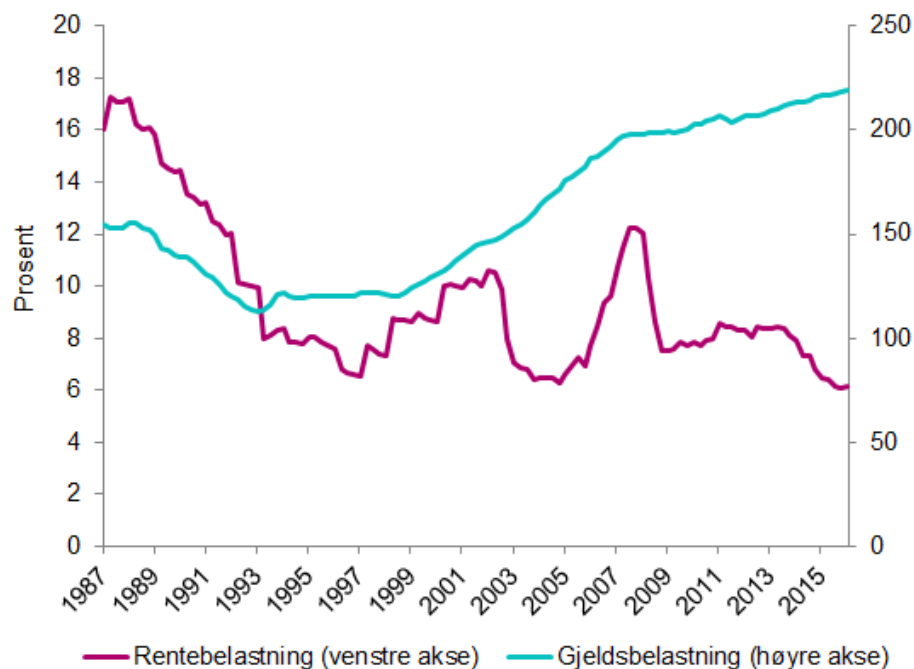
BNP-vekst Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Husholdningsgjeld og boligpriser

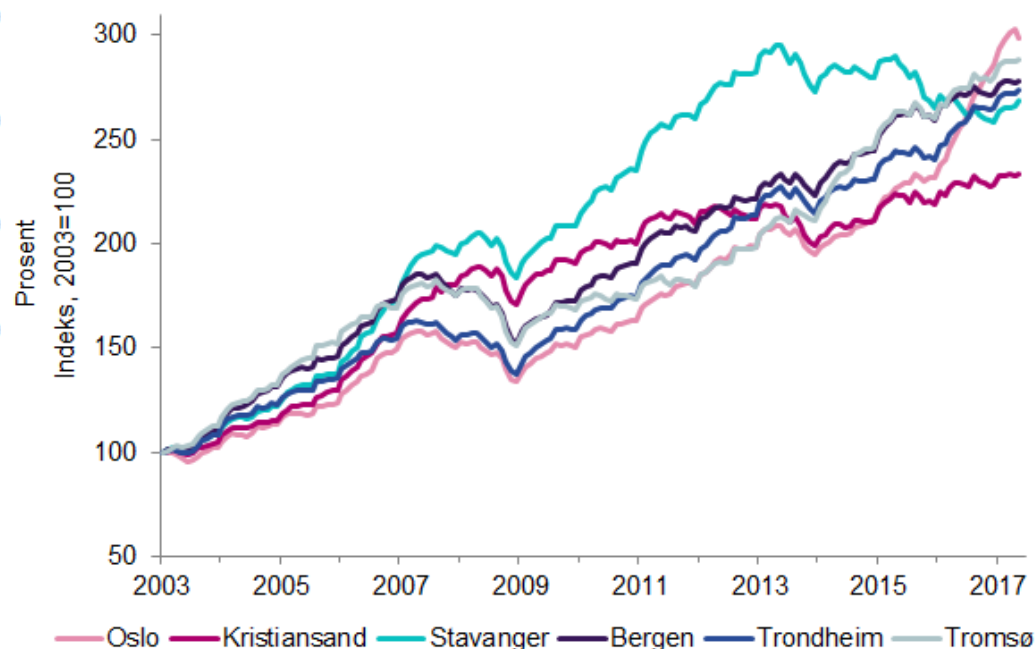
Gjelds- og rentebelastning

- Gjeldsbelastning: 220 prosent
- Rentebelastning: 6 prosent

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

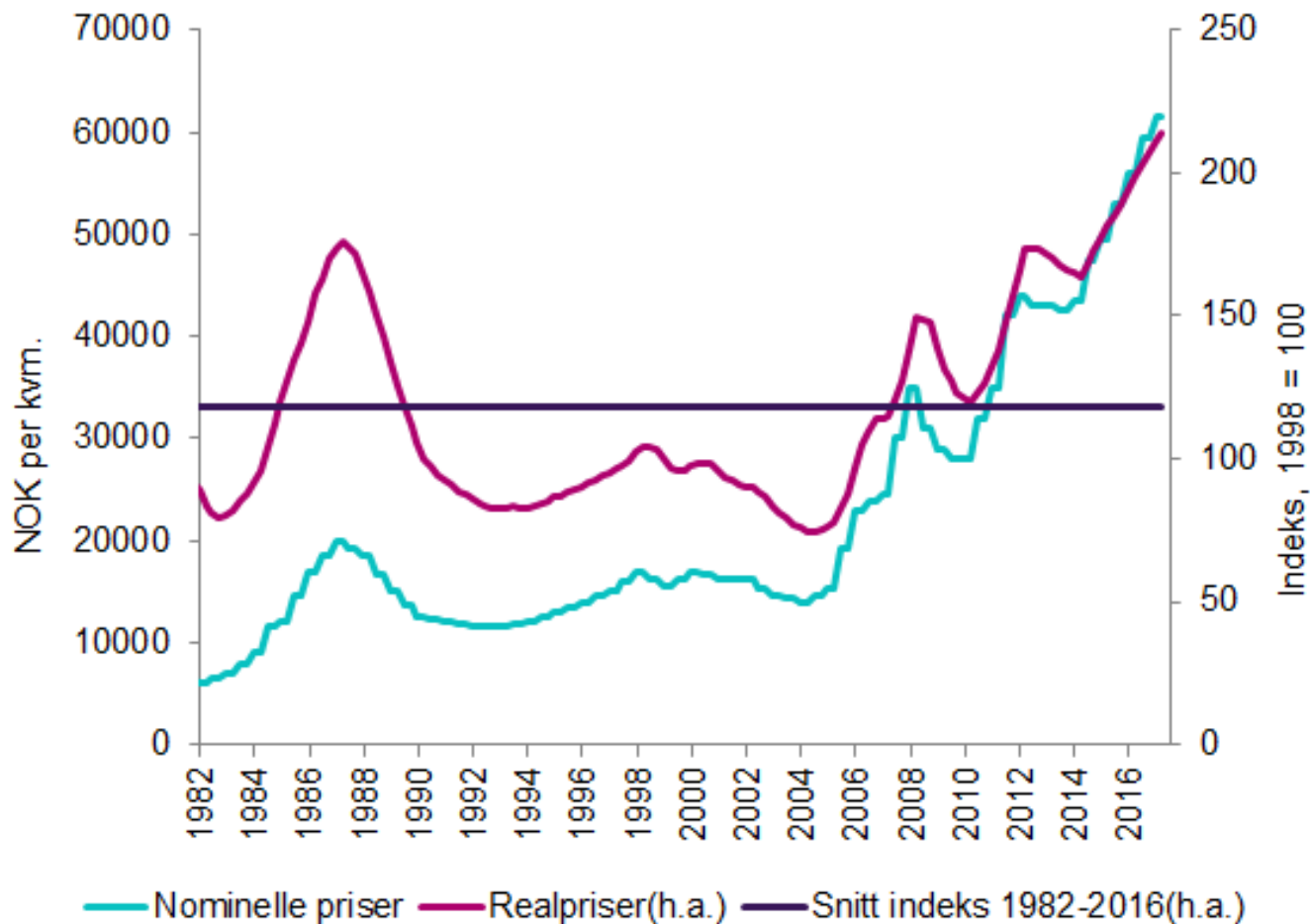
Boligprisene

- Norge (12 mnd): 8,3 prosent
- Oslo: 16,5 prosent

Kilder: Eiendomsverdi, Eiendom Norge og finn.no

Næringseiendom

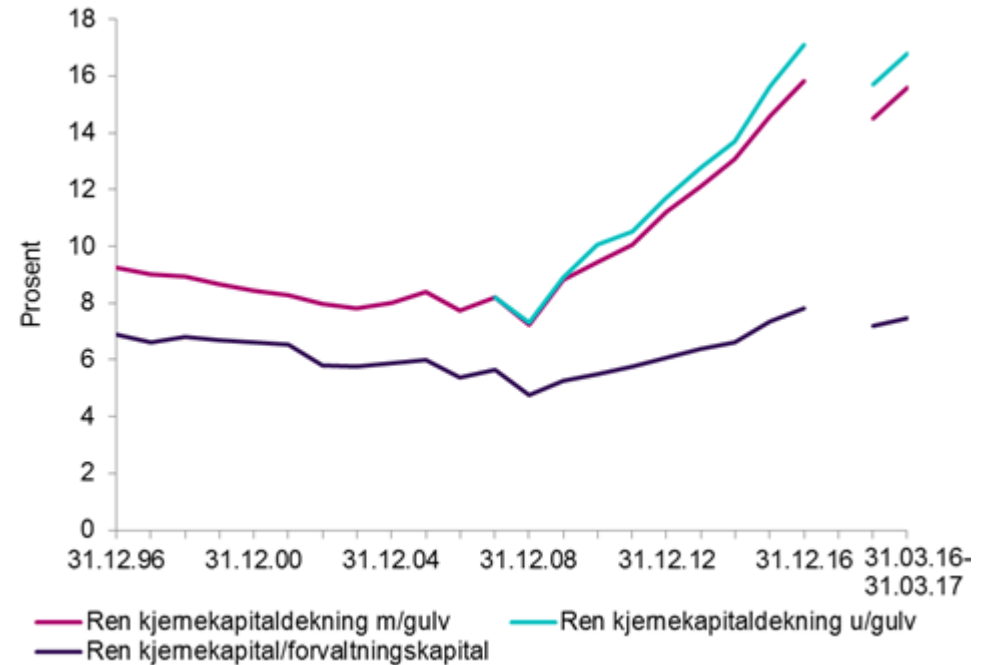
Kilder: OPAK, Dagens Næringsliv, Statistisk sentralbyrå og Finanstilsynet

Bankene

Resultat og utlånstap

Ren kjernekapitaldekning

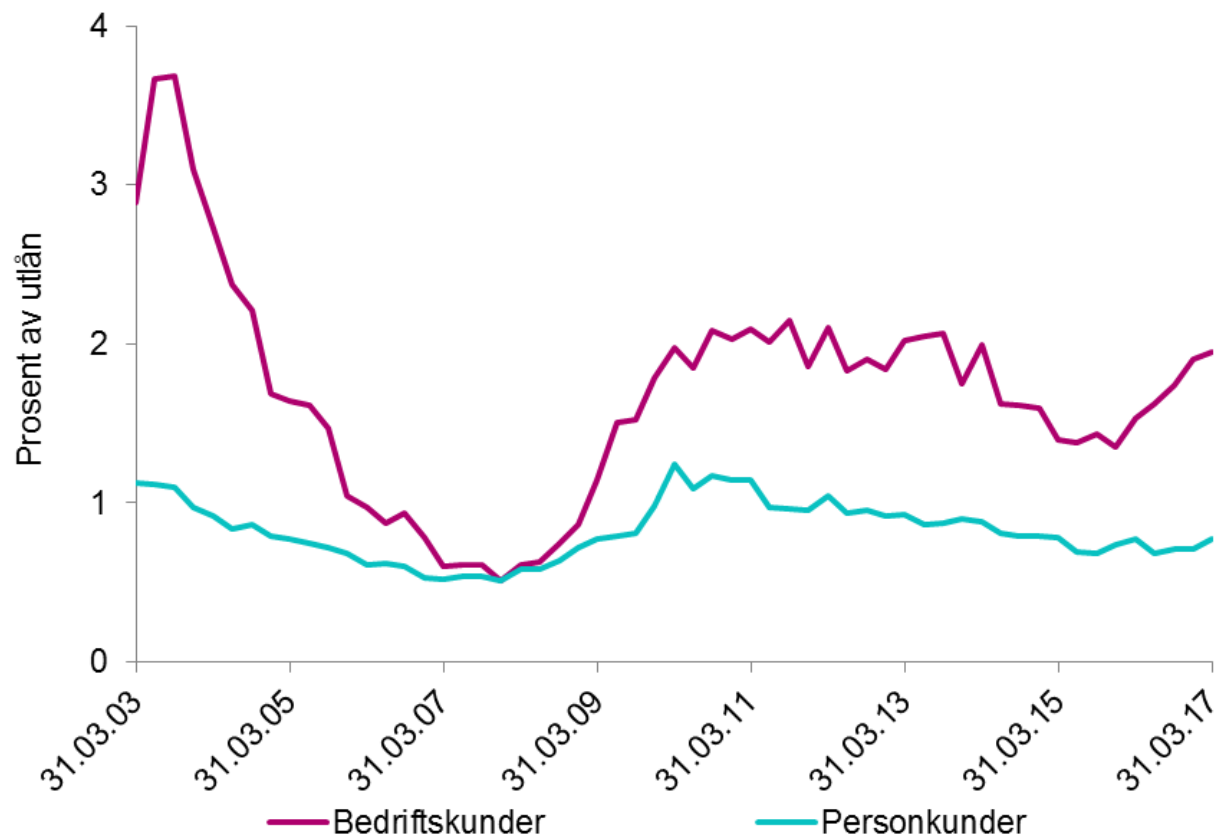
Kilde: Finanstilsynet

Bankenes finansiering

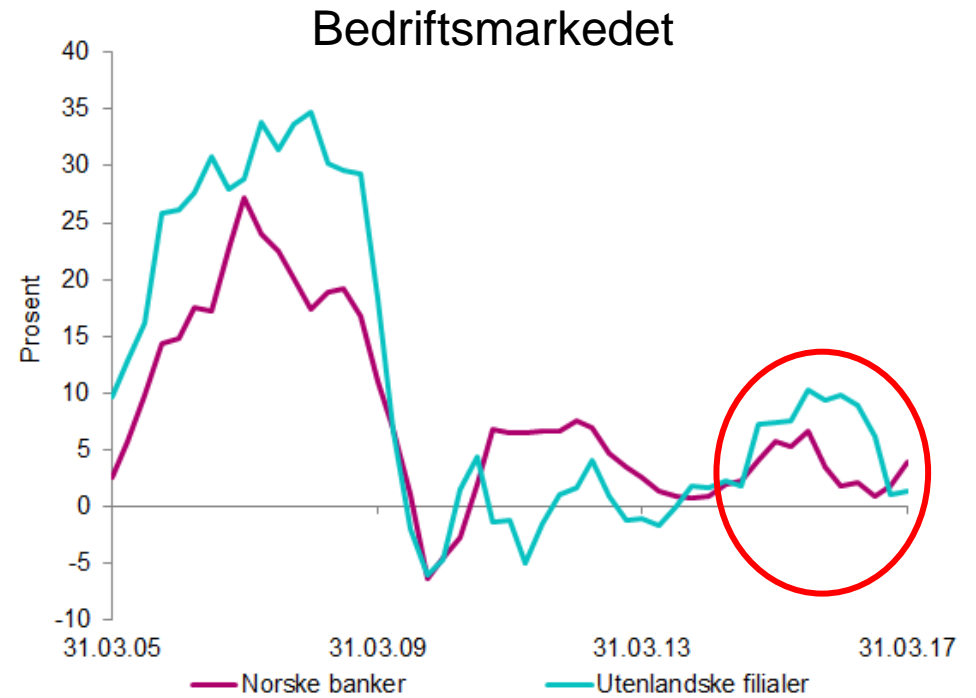
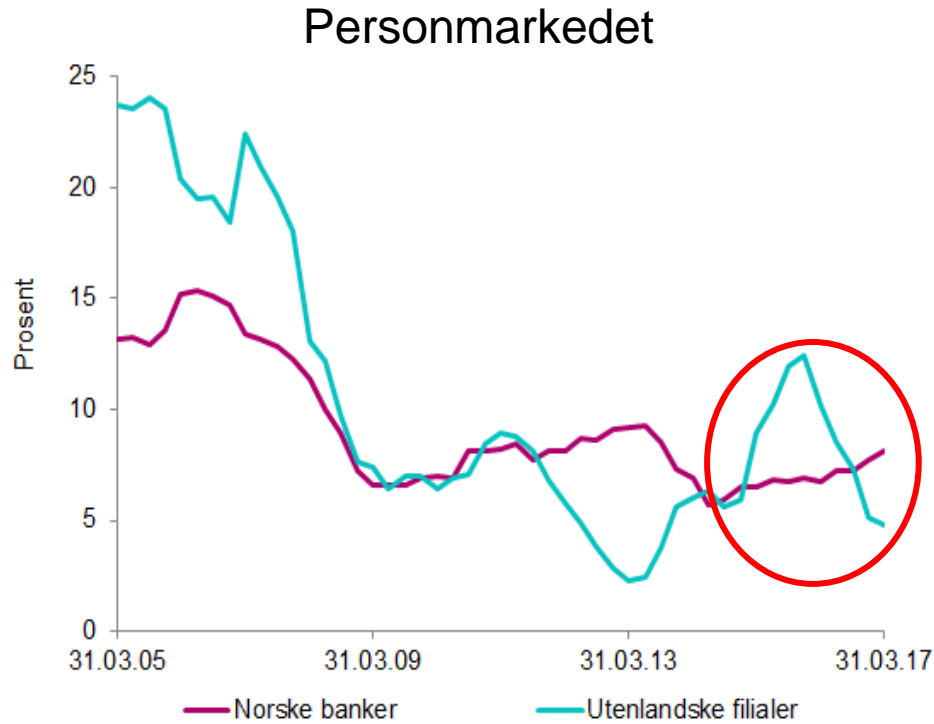
- 47 prosent av bankenes samlede finansiering er markedsfinansiering.
- Av dette er:
  - 56 prosent valutalån
  - 36 prosent kortsiktig gjeld
  - 47 prosent OMF

Misligholdte lån

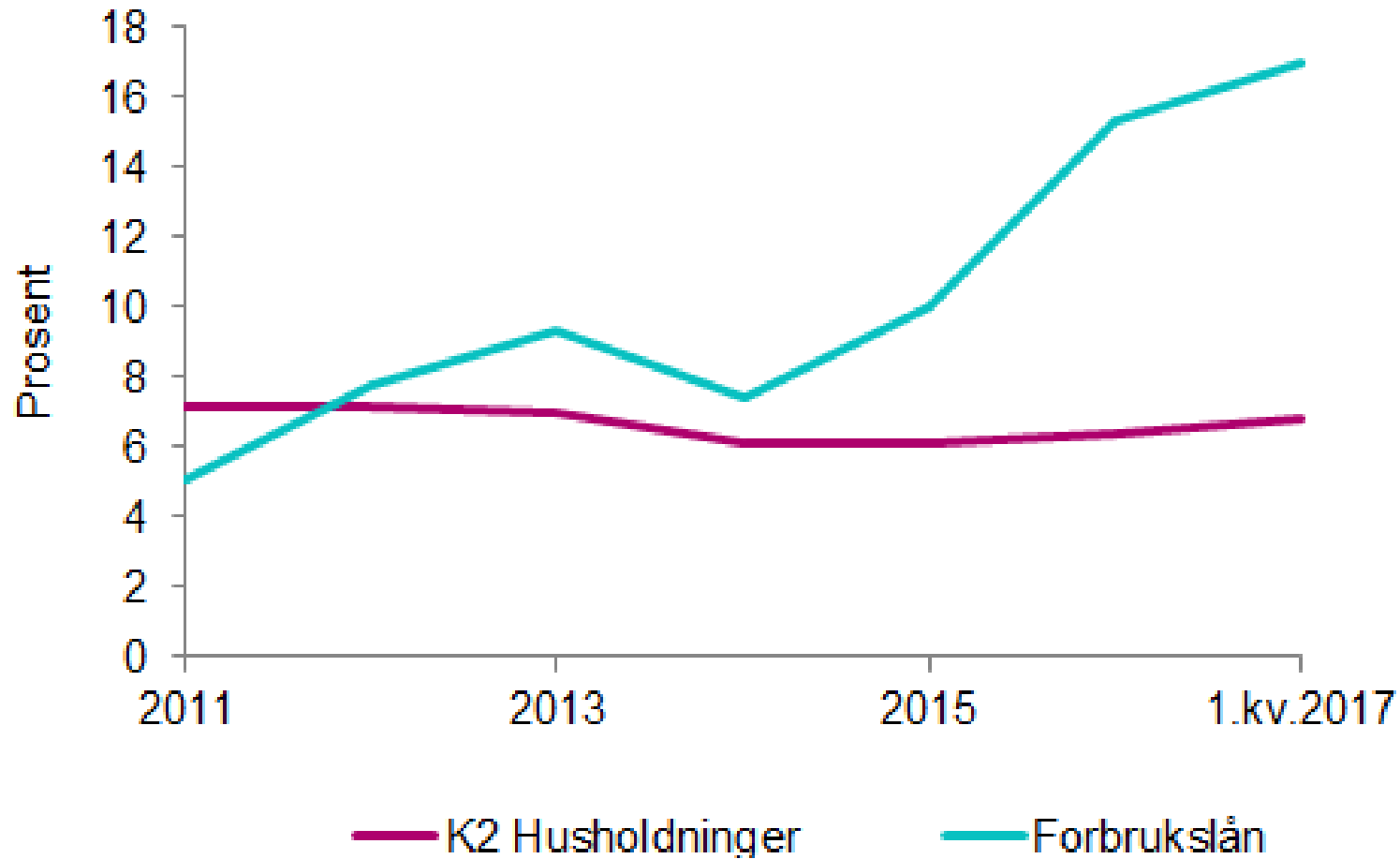
Kilde: Finanstilsynet

Utlånsvekst

Kilde: Finanstilsynet

Sterk vekst i forbrukslån

Kilde: Finanstilsynet

Retningslinjer for forbrukslån

Omfatter all usikret kreditt, herunder kreditt knyttet til kreditt- og betalingskort

- **Kredittvurdering** – Finansforetakene må dokumentere en forsvarlig kredittvurdering.
- **Betjeningsevne** – Kunden skal tåle renteøkning på 5 prosentenheter på all gjeld.
- **Gjeldsgrad** – Kundens samlede gjeld bør ikke utgjøre mer enn fem ganger brutto årsinntekt.
- **Avdrag** – Forbrukslån bør inneholde krav om avdragsbetaling og lengste løpetid. Det bør ikke innvilges lån med løpetid over fem år.

- **Refinansiering og kredittkort med lav kredittramme**

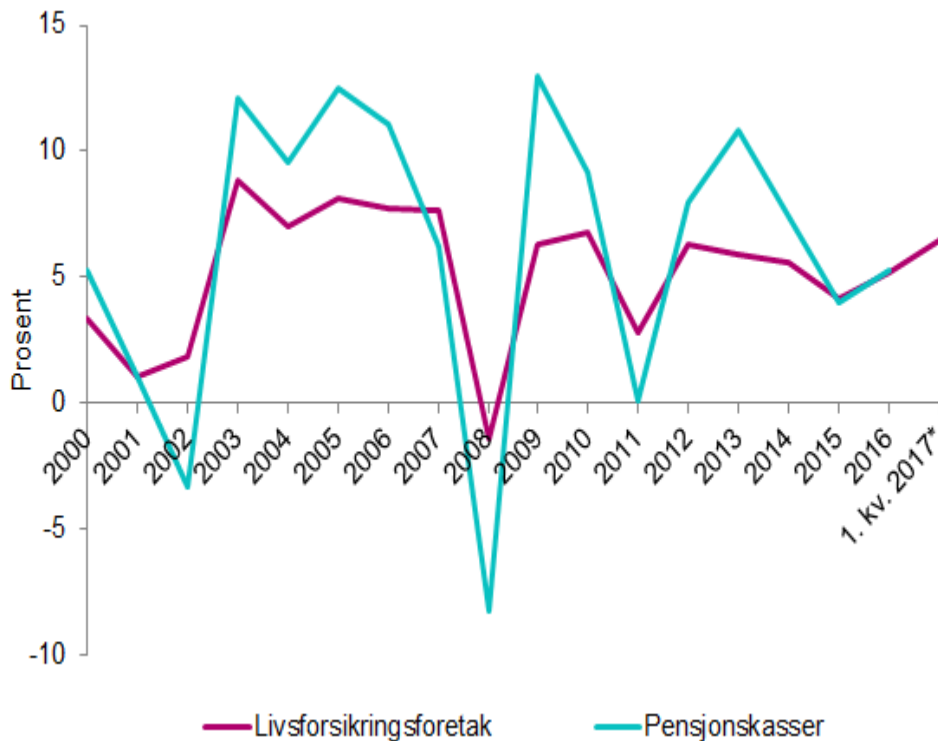
Det kan gjøres unntak fra kravene til betjeningsevne og til gjeldsgrad ved refinansiering til bedre vilkår. Videre gjelder ikke kravene om betjeningsevne, gjeldsgrad og avdrag når det innvilges kredittkort med kredittramme inntil kr. 25.000,-, forutsatt at kunden ikke allerede har et kredittkort.

- **Rapportering** – Finansforetakene skal hvert kvartal rapportere til eget styre om foretakets etterlevelse av retningslinjene.

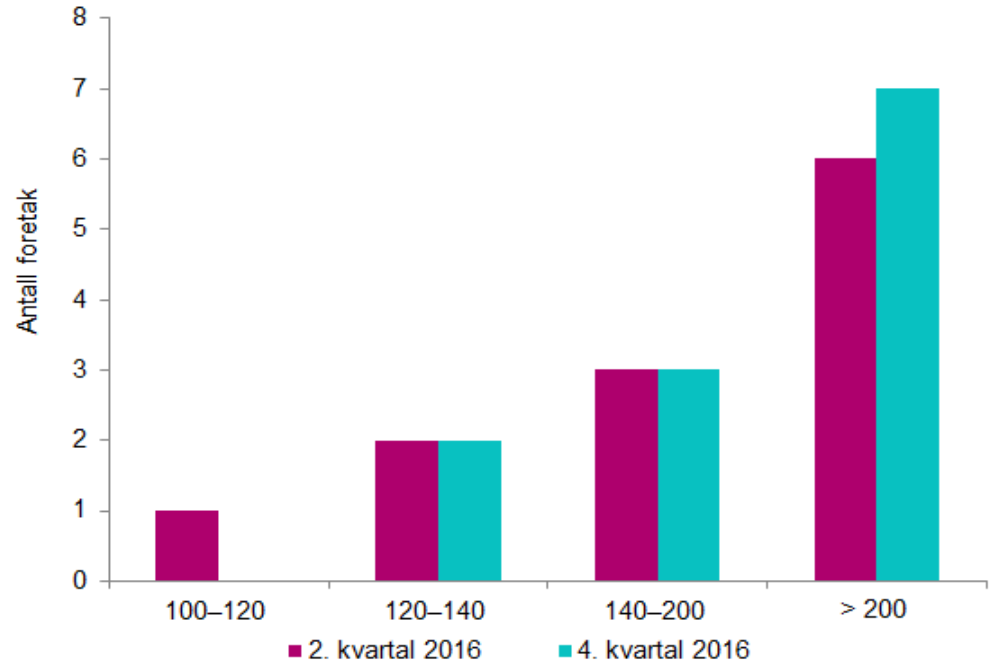
Finanstilsynet vil legge retningslinjene til grunn i sin oppfølging av finansforetak fra og med fjerde kvartal 2017.

Livsforsikringsforetak

Verdijustert avkastning i kollektivporteføljen

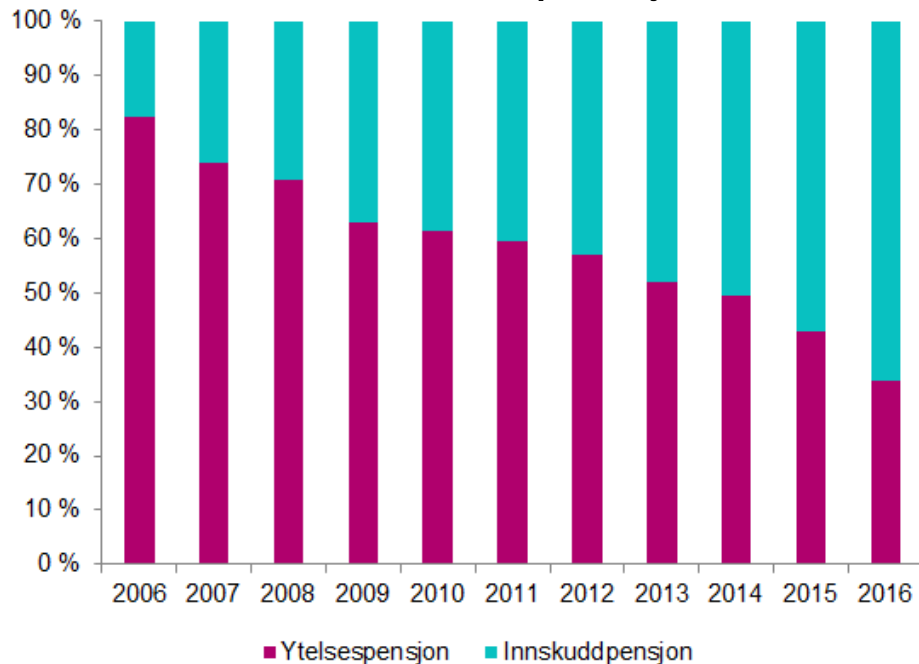
Solvenskapitaldekning

Kilde: Finanstilsynet

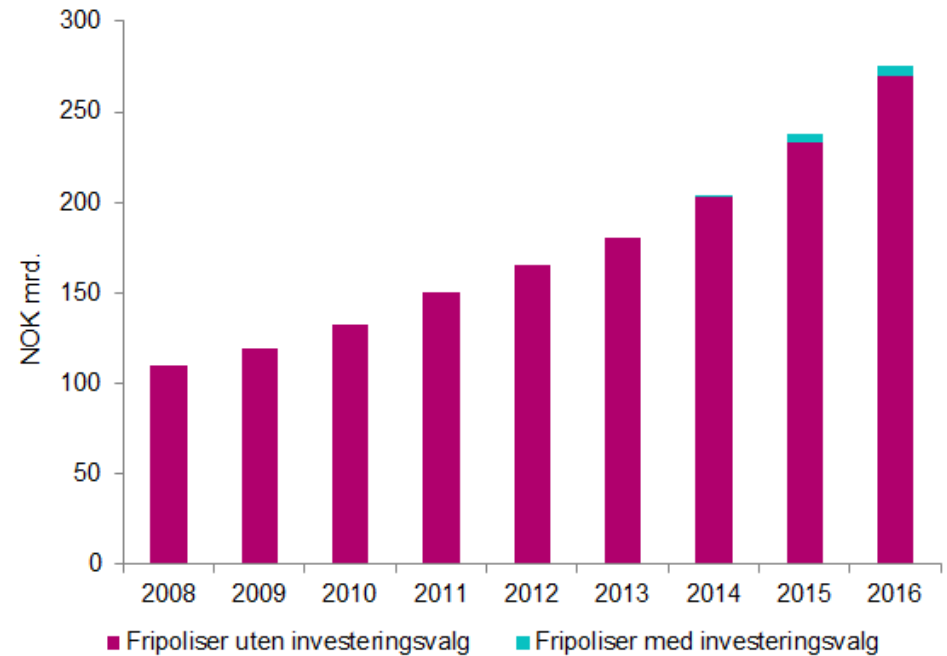
Livsforsikringsforetak

Forfalt premie, privat ytelsespensjon og innskuddspensjon

Kilde: Finans Norge

Forsikringsforpliktelses, fripoliser

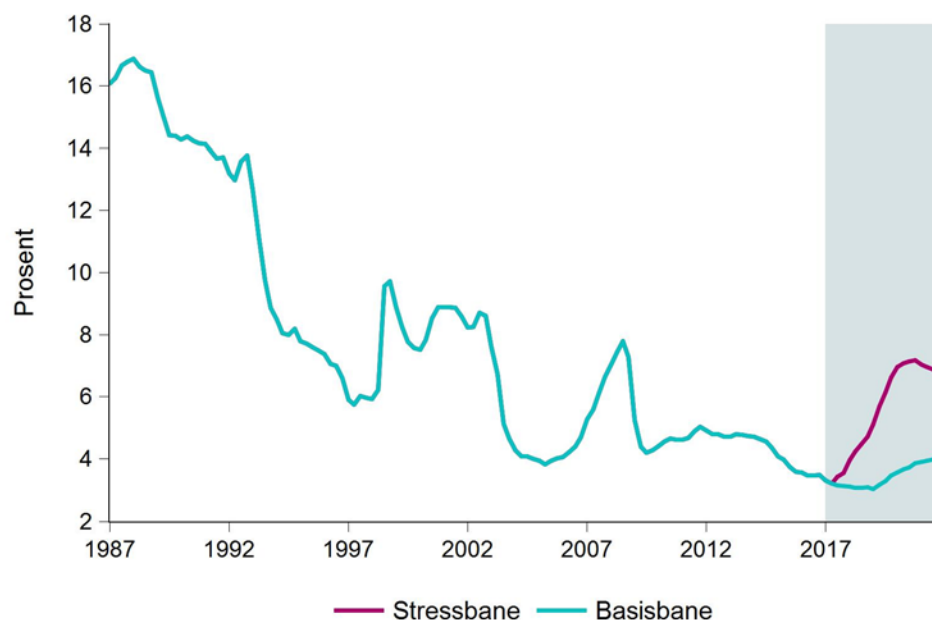
Kilde: Finans Norge

Internasjonal utvikling i stressscenario

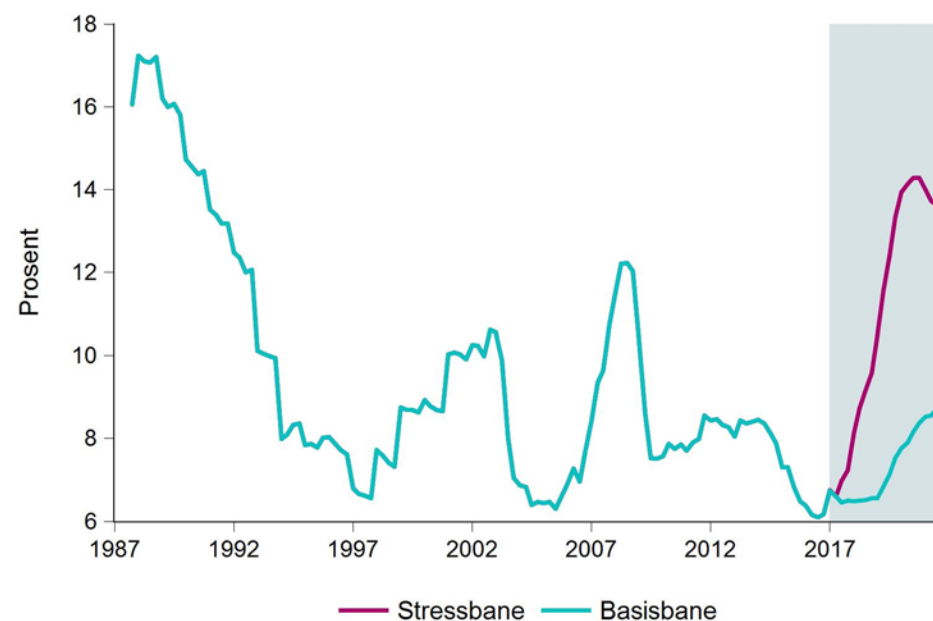
- Økt rente
- Økte risikopremier
- Lavere økonomisk vekst
- Proteksjonisme / redusert handel
- Oljeprisfall

Bankenes gjennomsnittlige utlånsrente

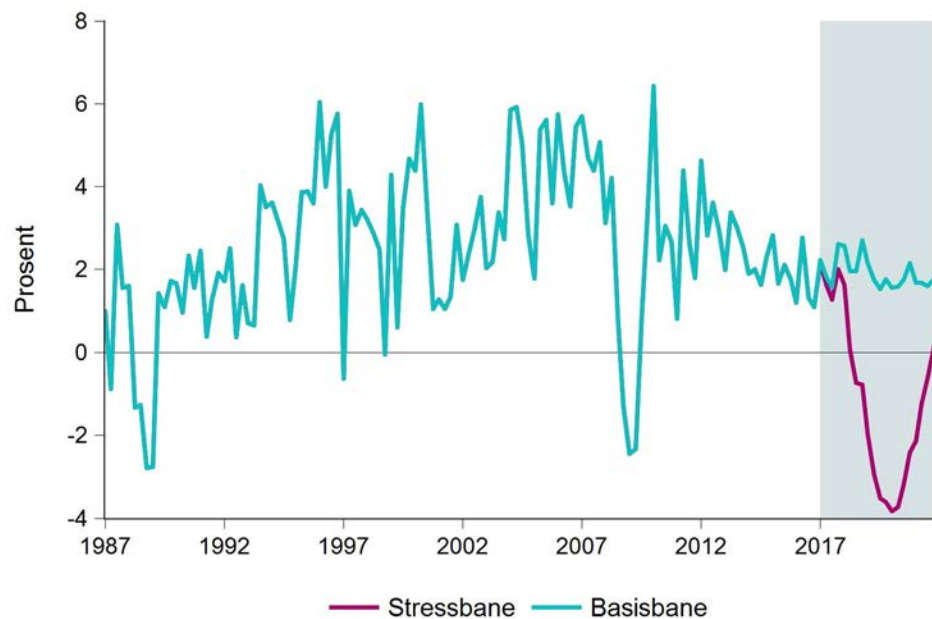

Husholdningenes rentebelastning

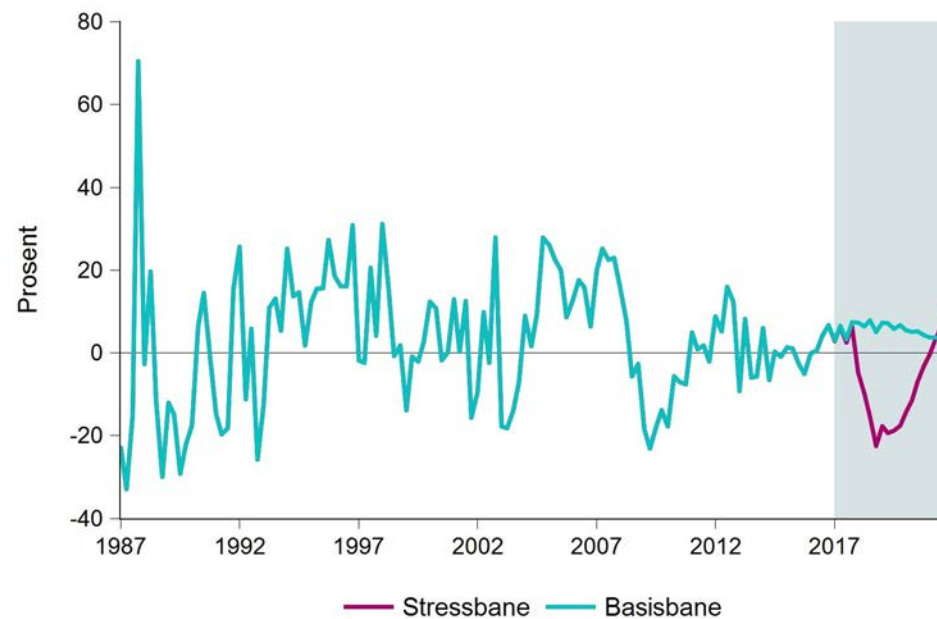

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

Privat konsum (vekst)

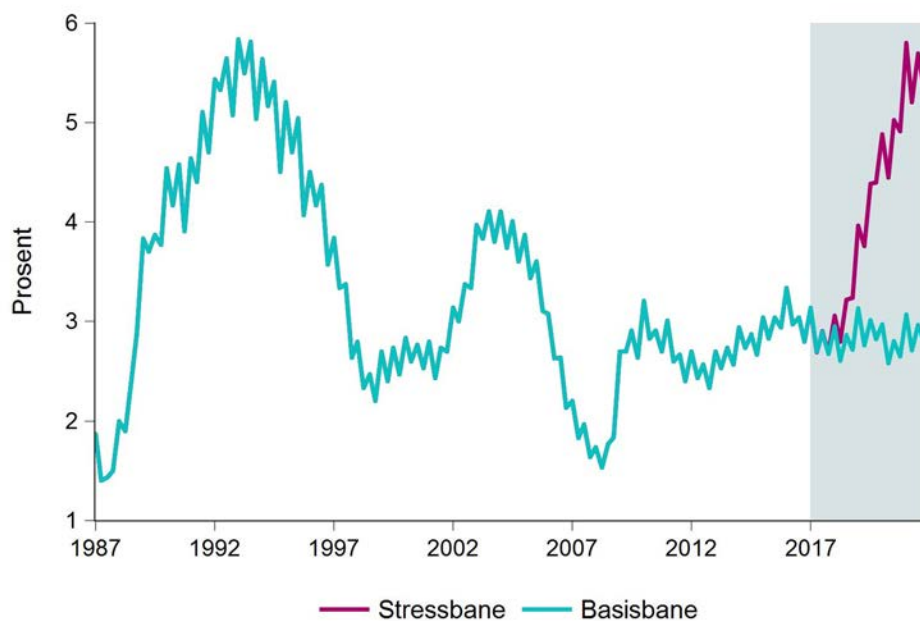

Private investeringer (vekst)

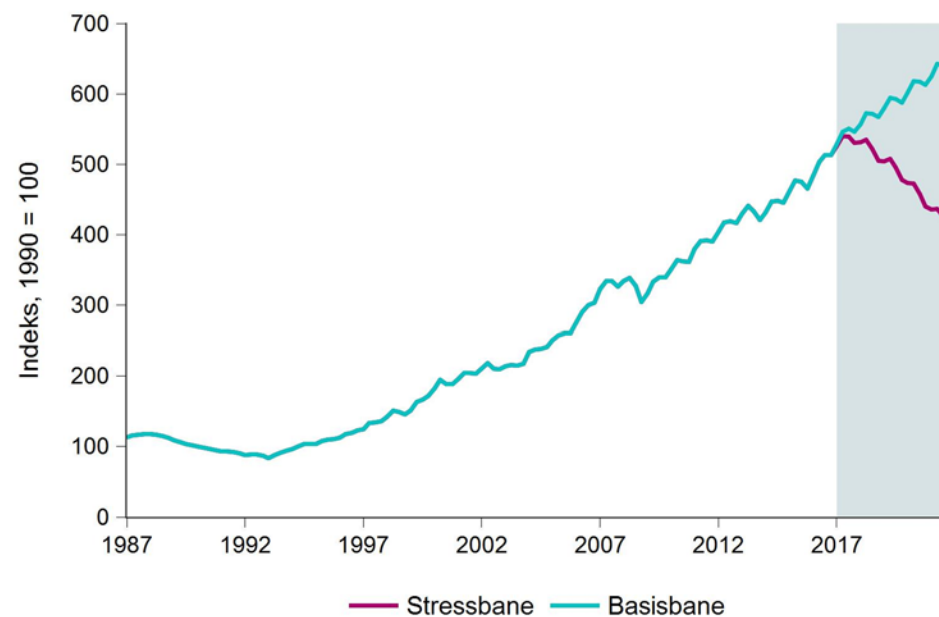

Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

Registrerte arbeidsledige

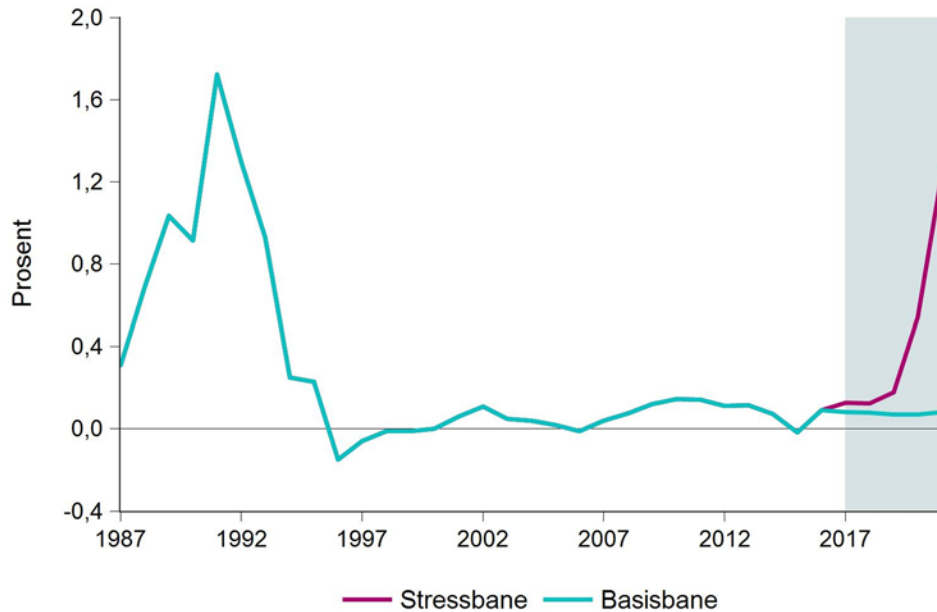
Boligpriser

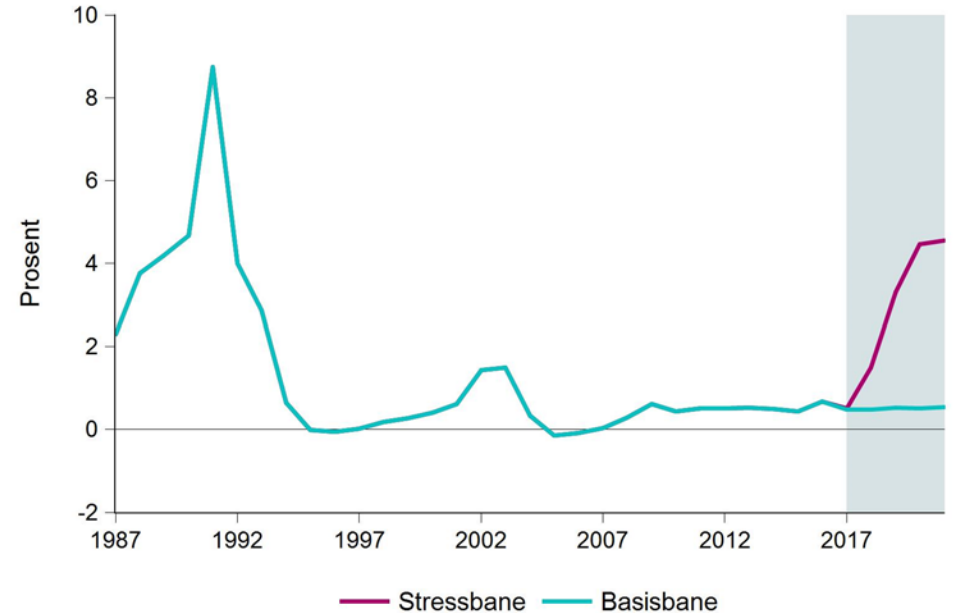
Kilder: Finanstilsynet og Statistisk sentralbyrå

Bankenes tap på utlån

Personmarkedet

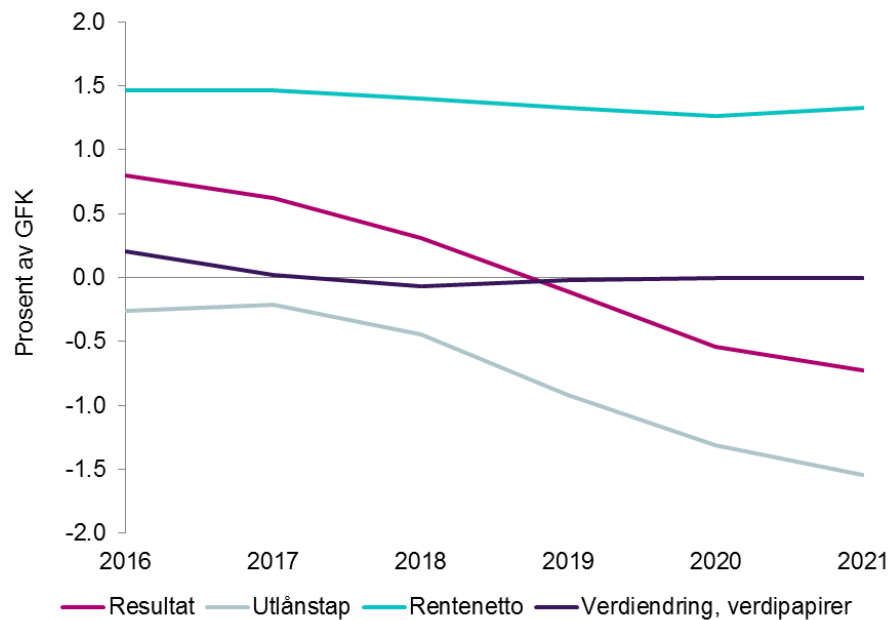

Bedriftsmarkedet

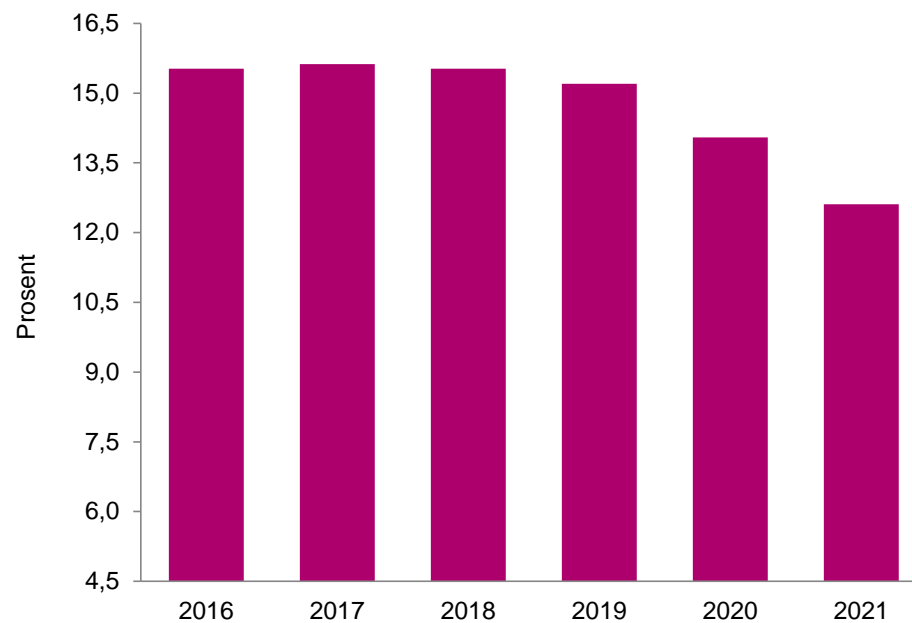

Kilde: Finanstilsynet

Resultatkomponenter

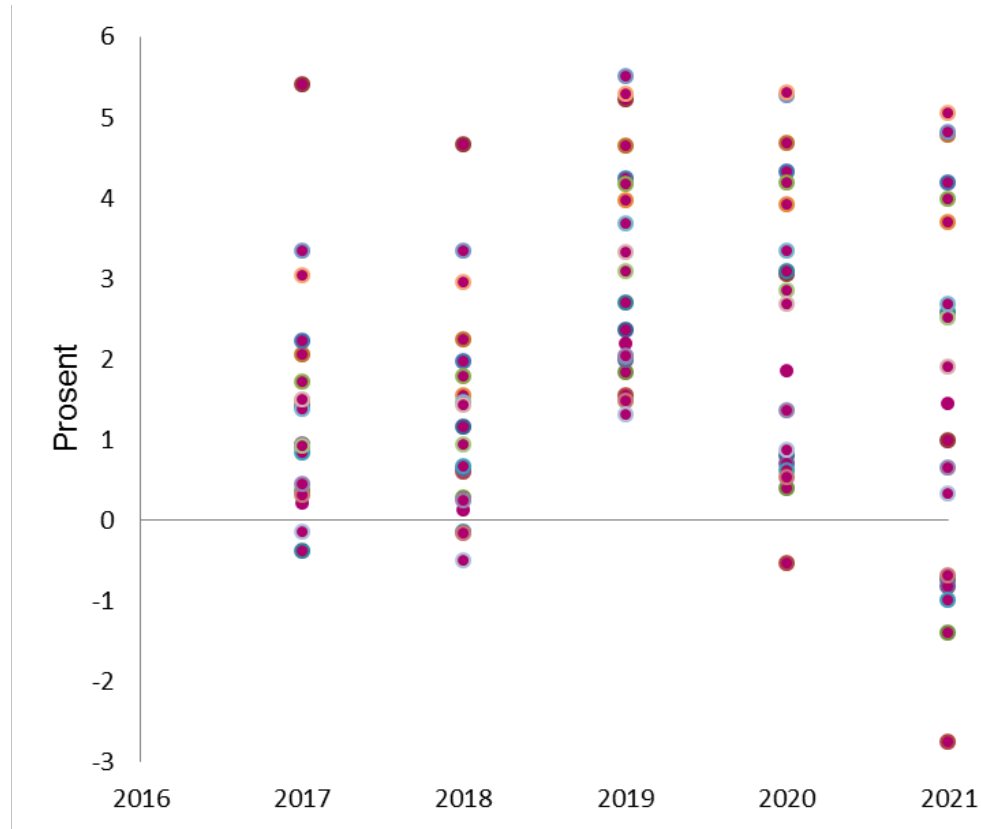
Ren kjernekapitaldekning

- Utlånstap og redusert rentenetto viktigste faktorer

Kilde: Finanstilsynet

Ren kjernekapitaldekning relativt til regulatoriske krav

- Tre av 20 banker har kapitaldekning lavere enn kravet i 2018
- Seks banker faller under kravet i 2021
- Stor spredning mellom bankene

Kilde: Finanstilsynet

Oppsummering

- Tegn til oppgang i norsk økonomi.
- Husholdningsgjeld og eiendomspriser gir risiko for økonomisk tilbakeslag og finansiell ustabilitet.
- Norsk økonomi sårbar for internasjonalt tilbakeslag, proteksjonisme, renteoppgang og ny finansuro. Negative impulser forsterkes av høy husholdningsgjeld og høye eiendomspriser.
- Bankene er lønnsomme og solide. Det er viktig for at de skal være i god stand til takle et eventuelt tilbakeslag.
- Livsforsikringsnæringen har bedret sin soliditet og oppfyller nye solvenskrav med relativt god margin. Det rekordlave rentenivået er likevel en utfordring dersom det varer lenge.